

מאמרי
פדה בשלום – ה'תשמ"ג

מאת
כבוד קדושת
אדמו"ר מנחם מענדל
זבוקל"ה נבג"מ זי"ע
שניאורסאהן
מליובאוויטש

יוצא לאור לש"פ ויצא, י"ב כסלו, ה'תשפ"ד

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

לזכות

החתן הרה"ת לוי יצחק והכלה מרת דבורה לאה שיחיו

שם-טוב

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

ט' כסלו, ה'תשפ"ד

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' כתריאל וזוגתו מרת יפה שיחיו שם-טוב

שלוחי כ"ק אדמו"ר בירושלים עיה"ק

הרה"ת ר' ארי' לייב וזוגתו מרת חנה שיחיו איידעלקאפף

שלוחי כ"ק אדמו"ר בפודגוריצה, מונטגרו

ולזכות זקניהם שיחיו

לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

הוספה

בי"ה, כחי כסלו תשי"ט
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ וכו'
מוהי שלום מענדל שיי שוי"ב

שלום וברכה!

במענה למכתבו מנר הראשון.

בעת רצון יזכירו את כל אלה שכותב אודותם, על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע, כאו"א להמצטרך לו, מתאים לתוכן כתבו.

ובקשר לתקופת השנה של חתונתם. הנה יהי רצון שלאריכות ימים ושנים טובות, יבשר טוב בכל עניני בנין עדי עד בית חסידותי.

וכבר העירותי בזה כ"פ, שהתעסקות אנ"ש בטובת הרבים ובנקודה התיכונה הפצת המעינות חוצה, הוא השער הצנור והכלי להעלאת כל עניניהם ולהמשכת ברכות השי"ת והצלחתו בכל המצטרך להם, וק"ל,

ויהי רצון שעכ"פ מכאן ולהבא יכירו באמיתיות הנ"ל. וכמבואר בדא"ח בכ"מ, ענין ההכרה האמיתית.

בברכה לחנוכה שמח ולבשו"ט

מ. שניאורסאהן

מצילום האגרת. נדפסה בספר "פעילות חוצה גבולות" (קלמנסון) ח"ב ע' 384 ואילך. תשורה (ליפסקער, תש"ס).

מוהי שלום מענדל שיי שוי"ב: קלמנסון, פאריז. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ב אגרת רס; חכ"ו אגרת ט'תקסב, ובהנסמך בהערות שם. ח"ל אגרת יא'תקכא.

לתקופת השנה של חתונתם: יו"ד שנה מיום חתונתם — כ"ב כסלו תש"ט.

בנין עדי עד: נוסח ברכת אירוסין ונשואין.

וכבר העירותי בזה כ"פ. הפצת המעינות חוצה. השער כו': ראה — לדוגמא — אג"ק ח"ב אגרת ד"קא. ח"ד אגרת ד'תתקכג. ובכ"מ.

השער. להעלאת. ולהמשכת כו': ראה סה"ש קיץ הי"ש ע' 22 ואילך. ובכ"מ.

וכמבואר בדא"ח בכ"מ, ענין ההכרה האמיתית: ראה סה"מ תש"א ע' 89 ואילך. ובכ"מ.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ ויצא, י"ב כסלו הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמרי ד"ה פדה בשלום גו', שנאמרו בהתוועדות ש"פ ויצא, י"א כסלו ה'תשמ"ג ובהתוועדות אור ליו"ד כסלו ה'תשד"מ, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ט' כסלו*, ה'תשפ"ד,
ברוקלין, נ.י.

(* יום ושנת המאתים וחמישים להולדת כ"ק אדמו"ר האמצעי — דודו ומו"ח של אדמו"ר הצ"צ.

©

Published and Copyright 2023 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5784 • 2023

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחי

(כיון שזוהי תורתו שבה הכתיב והכניס את עצמותו²⁵), נזכה שיהי' זה (לא רק כאילו כו', אלא) באופן שבעל השמועה עומד לפניו, עי"ז שהקיצו ורננו שוכני עפר²⁶, וכדאיתא בזהר ובכ"מ²⁷, שהראשונים שיקומו בתחה"מ יהיו צדיקי עולם, שלא יצטרכו להמתין ח"ו כו"כ שנים (כמו שהוא בנוגע לכו"כ סוגים בישראל), וכמו שמיד בביאת משיח צדקנו יהיו משה ואהרן עמהם²⁸, כולל גם משה שבכל דור ודור²⁹, עד לבעל הגאולה בדורו, כפי שנעשה אח"כ פעולה נמשכת (בלשון הנגלה³⁰) עד סוף כל הדורות. ולזה זוכים ע"י הפצת המעיינות חוצה, באופן שהפנימיות והנסתר שבתורה בא נגלה, כפי שכבר הי' לעולמים בשעת מ"ת³¹ [כמדובר כמ"פ³² שבשעת מ"ת הי' לימוד הנסתר בנגלה, ולימוד הנגלה בנסתר, שהרי שלימות הלימוד באופן של ראיית השכל ועד לראיית העינים הי' אז במעשה מרכבה³³, משא"כ ענין הנגלה שבעשה"ד נאמר ונלמד רק בכללות, ורק לאח"ז בא פירוש הדבר במשך ארבעים יום וארבעים לילה שלאח"ז], ועד שע"י הפצת המעיינות חוצה באופן של שלימות, תבוא מיד הגאולה השלימה שהיא גם הגאולה האמיתית, וכאמור, הקיצו ורננו שוכני עפר, ובעל הגאולה בתוכם, בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, בהר הקודש ובבית המקדש, במהרה בימינו ממש.

תוכן המאמרים

פדה בשלום, ש"פ ויצא, י"א כסלו, ה'תשמ"ג

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה – קאי על ירידת הגלות, החל מירידת הנשמה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, שהיא ירידה צורך עלי' – והשיבותיך גו', ושבתי בשלום, ועד שמוכנים כבר לשלימות העלי' בגאולה האמיתית והשלימה.

וזהו גם פדה בשלום נפשי מקרב לי – שדוקא ע"י הירידה לענין של קרב, מלחמה באופן של קירוב עם המנגד – נעשית תכלית העלי' דפדה בשלום.

ההכנה אל הגאולה ע"י ההליכה בדרכו של בעל הגאולה – לימוד החסידות באופן של הרחבה, רחובות הנהר, שעיקרה בפנימיות התורה.

פדה בשלום, אור ליו"ד כסלו, ה'תשד"מ

הדיוק דפדה בשלום – כיון שהתחלת העבודה היא באופן של מלחמה דוקא, ורק לאח"ז באים לענין דפדה בשלום. וכמו בדוד, שהיו לו מלחמות, ורק בסוף ימיו הי' ענין השלום, ובפרט בימי שלמה, ובשלימות – בימות המשיח.

(25) ע"פ שבת קה, א. וראה גם לקו"ש חכ"ז ע' 24.
 (26) ישע"י כו, יט.
 (27) ראה זח"א קמ, א. אגרות קודש ח"ב ע' עה.
 (28) יומא ה, ב.
 (29) ראה תניא רפמ"ב.
 (30) ראה מפענח צפונות פ"ה. וש"נ.
 (31) ראה תניא פל"ו.
 (32) ראה לקו"ש ח"א ס"ע 149 ואילך.
 (33) ראה תנחומא צו יב. שמו"ר פכ"ט, ב.

בס"ד. ש"פ ויצא, י"א כסלו, ה'תשמ"ג

(הנחה בלתי מוגה)

פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברכים היו עמדי¹. הנה פסוק זה קאי בפשטות על הגאולה והפדי' של דוד המלך, דוד מלכא משיחא, שהיתה באופן דפדה בשלום. ובאגרת הקודש² מבאר רבינו הזקן דקאי על הגאולה הפרטית של כאו"א מישראל בעבודתו, שעל ידה באים אל הגאולה הכללית, גאולה האמיתית והשלימה, שאז יהי' ענין הפדי' בשלום בתכלית השלימות, כפי שמבאר כ"ק אדמו"ר האמצעי [בעל יום ההילולא ויום ההולדת דט' כסלו, ובעל הגאולה דיו"ד כסלון] בד"ה פדה בשלום³.

ב) ויובן כללות ענין הפדי' (מהגלות) בשלום ע"פ המבואר בדרושי אדמו"ר האמצעי בתורת חיים פ' ויצא' בפירושו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה⁴, ובהקדים שענין זה מרמז⁵ על הירידה בגלות כו', שהתחלתה בירידת הנשמה למטה (כמבואר בתניא⁶ שהו"ע של גלות כו'), שהיא ירידה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא⁷, והרי בירא עמיקתא הו"ע של גלות, כפי שמצינו ביוסף בהיותו בבית האסורים ששמוהו בכור⁸, היינו שבור הו"ע מאסר וגלות, ובזה גופא הרי זה בירא עמיקתא, בור עמוק, שהוא תכלית הירידה שבגלות. וכיון שהירידה היא ממקום נעלה ביותר, איגרא, ועד לאיגרא רמה¹⁰, הרי מודגש יותר גודל הגלות שבירידת הנשמה למטה. ועז"נ ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, דבאר שבע קאי על ספירת המלכות¹¹, שהיא הבאר והמקבל של שבע הספירות, ולמעלה יותר קאי על ספירת הבינה¹², אם הבנים¹³, מקור שבע המדות, ועד למעלה

(1) תהלים נה, יט.
 (2) סוס"ד (קו, ב).
 (3) נדפס בשערי תשובה ח"א מט, א ואילך.
 (4) כה [קסון], ב ואילך.
 (5) פרשתנו כח, י.
 (6) ראה גם ב"ר פרשתנו פס"ח, יג. אוה"ח
 פרשתנו כח, יד. סה"מ תר"ל ע' כט [ח"א ע'
 10 ואילך]. תרצ"א ע' קיח ואילך.
 (7) פל"ז (מח, א ואילך).
 (8) לשון הש"ס — חגיגה ה, ב. וראה

במעמד ומצב שלא צריך להלחם עמה, אבל באופן שזקוקים גם אלי', כדי שתהי' העבודה בכל לבבך, בשני יצריך¹⁰. וכמו בענין כי ברכים היו עמדי, שלכאורה הוא בסתירה למ"ש פדה בשלום נפשי, לשון יחיד (ע"ד שמדייק במאמר¹¹), כיון שיש צורך בסיוע שגם ברכים יהי' עמדי.

ג) וממשיך לבאר שכן הוא בענין פדה בשלום נפשי כפי שהי' בפעם הראשונה, בזמנו של דוד (שנפשי קאי על דוד) — שהרי על דוד נאמר¹² דם לרב שפכת, כיון שהיו אצלו מלחמות בפשטות, והסיבה לכך שהיו מלחמות בפשטות היא לפי שכך הי' אופן הבירור ברוחניות. ורק לאח"ז בסוף ימיו הי' הענין דפדה בשלום, ואח"כ בא בגילוי בזמן שלמה, שנקרא שלמה ע"ש השלום¹³ (כפי שמביא במאמר¹⁴), שניצוצי הקדושה הקשורים עם אבנים טובות וכלי יקר וכו', הובאו מכל העמים באופן של שלום אל שלמה¹⁵ לירושלים עיר הקודש, בהיותו מעמד ומצב דוישב שלמה על כסא ה'¹⁶. וזהו גם מה שאמרו¹⁷ שהענין דקיימא סיהרא באשלמותא הי' בימי דוד ושלמה, אע"פ שדור הט"ו הוא שלמה, ואילו דוד הוא דור הי"ד, לפי שדוד הכין את כל הענינים כו', ועד שגם בנוגע לביהמ"ק, שהו"ע השלום בעולם¹⁸, נאמר¹⁹ הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל, שהוכן ע"י דוד ונקרא ע"ש דוד²⁰. ונמצא, שהתחלת הענין דפדה בשלום נפשי היתה כבר בימי דוד, אבל אעפ"כ, מי שנקרא בשם שלמה ע"ש השלום הוא דוקא בנו אשר יצא מחלציו²¹. אך גם אז לא הי' עדיין תכלית השלימות בענין השלום, כפי שמבאר במאמר²² שרק בימי משיח צדקנו, כאשר את רוח הטומאה אעביר מן הארץ²³, יתבטל כל הענין של מלחמה, ויהי' שלום, ועד לשלום באופן של שלימות.

ד) ויה"ר שמלימוד הענין דפדה בשלום נפשי בתורת בעל הגאולה, שצ"ל באופן שיראה כאילו בעל השמועה עומד כנגדו²⁴

(10) ואתחנן ו, ה. ספרי ופרש"י עה"פ.
 (11) נו, ג.
 (12) דברי הימים א כב, ח.
 (13) ראה שם, ט.
 (14) שם, א.
 (15) ראה מלכים א יו"ד, א ואילך. וראה גם תו"א בראשית ו, א. לקו"ת במדבר ד, א. ד"ה בשלום תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ע' תשסט [ח"ג ע' א'מ] ואילך).
 (16) דברי הימים א כט, כג.
 (17) זח"א רכה, סע"ב. וראה שמו"ר
 פט"ו, כו. המשך תער"ב שם. לקו"ש ח"ח ע' 24 הערה 26.
 (18) ראה במדבר"ר פי"ב, א.
 (19) דברי הימים א שם, יח.
 (20) תנחומא נשא יג. פרש"י נשא ז, א.
 (21) ראה שבת ל, א.
 (22) ע"פ מלכים א ח, יט.
 (23) שם. וראה תו"מ סה"מ כסלו ע' מה הערה 5.
 (24) זכרי' יג, ב.
 (25) ירושלמי קדושין פ"א ה"ז. ובכ"מ.

מעלה ביותר, בבחי' הכתר¹⁴, ששם הוא שרש ומקור הנשמה. ומשם יורדת הנשמה למטה, וילך חרנה, לחרון אף של עולם¹⁵, וכידוע¹⁶ שחרן הוא אותיות רנה, אלא שהה' נהפך לח'. וכמו מצה אותיות חמץ, אלא שהה' נהפך לח'¹⁶, שחמץ ענינו תכלית הירידה, עד שבזמנים מסויימים הוא בכל יראה ובל ימצא¹⁷.

אמנם תכלית הירידה למטה היא לצורך עלי'. וכמו ביעקב שירידתו לחרן היתה כדי שאח"כ יהי' והשיבותיך גוי¹⁸, ושכתי¹⁹ בשלום גוי²⁰, שהרוע התשובה²¹ לשוב למקורו, לבחי' באר שבע, מלכות ובינה ועד לכתר, ועי"ז²² והי' הוי' לי לאלקים²², כי הוי' בעלותו לעתיקא כאלקים יחשב²³, ולכן כל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך²⁴, שקאי על בחי' הכתר ופנימיות הכתר²⁵. וזהו גם מ"ש²⁶ ויפרוץ האיש מאד מאד, שזהו ע"ד הענין דבכל מאדך²⁷, ויתירה מזה, מאד מאד (כ"פ), כשם שענין התשובה הוא באופן דכפליים לתושי²⁸. וזהו גם בהתאם לענין ויפרוץ האיש מאד מאד כפשוטו, ענין העשירות, שקשור גם עם עבודת התשובה, כמובן מהחילוק שבין ענין די מחסורו אשר יחסר לו²⁹, שהיא העבודה במדידה והגבלה, לענין דאתה מחוייב לעשרו, שהיא העבודה שלמעלה ממדידה והגבלה³⁰. ושלמות העלי' שע"י הירידה לחרן מודגש גם בזה שמיד בצאתו מחרן הי' יעקב אבינו מוכן כבר אל הגאולה האמיתית והשלמה, שמטעם זה³¹ שלח מלאכים לעשו לומר לו עם לבן גרתי (ותרייג מצות שמרתי) ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה³², שהודיעו שכל בחי' אלו נתבררו ונתתקנו כו', ועד שמצדו הי' גם עשו ראוי כבר אל הגאולה.

(14) ראה תו"ח וביאורו"ז שם. ביאורו"ז
להצ"צ ח"א ע' צו ואילך. ובכ"מ.
(15) ראה פרש"י ס"פ נח.
(16) ראה זח"ג רנב, ריש ע"א. תו"א ותו"ח שם.
(17) בא יג, ז. שם יב, יט.
(18) פרשתנו כח, טו.
(19) שם, כא.
(20) ראה תו"א שם. תו"ח שם כה [קסו], ד ואילך.
(21) ראה גם ד"ה ושכתי בשלום תשל"ח סי"ד ואילך (תו"מ סה"מ כסלו ע' כח ואילך).
(22) שם, כא.
(23) משנת חסידים סוף מסכת יומא. לקו"ת שבת שובה סה, ריש ע"ד.
(24) פרשתנו שם, כב.
(25) תו"א שם כב, ד.
(26) ל, מג.
(27) תו"א שם כג, ג. תו"ח וישלח לט, ג [קפ, ג]. ובכ"מ.
(28) ראה שמו"ר רפמ"ו. תניא אגה"ת ספ"ט. וראה לקו"ת שם סה, ג. דרמ"צ לח, ב ואילך.
(29) פ' ראה טו, ח. וראה כתובות סז, ב. פרש"י עה"פ.
(30) ראה גם לקו"ש חט"ו ע' 277.
(31) ראה תו"א וישלח כד, ג. תו"ח שם. אוה"ת שם רל, ב. ובכ"מ.
(32) וישלח לב, ד ואילך (ובפרש"י).

בס"ד. אור ליו"ד כסלו, ה'תשר"מ

(הנחה בלתי מוגה)

פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי¹, ומדייק בזה אדמו"ר האמצעי² (בעל הגאולה דיו"ד כסלו) מהו הענין דפדה בשלום דוקא, ומבאר עוד כמה פרטים ודיוקים בדבר.

(ב) והענין בזה, דלכאורה אינו מובן הדיוק דפדה בשלום, שהרי ע"ד הרגיל התחלת עבודת האדם (אני נבראתי לשמש את קוני³) אינה באופן דפדה בשלום, אלא בדרך ואופן של מלחמה, כמאמר⁴ נהמא אפום חרבא ליכול, והיינו, שצריך לכפות את עצמו לעשות רצון אביו שבשמים בלימוד התורה וקיום מצוותי'. וכן הוא הסדר בלימוד התורה, שמתחיל מכן חמש שנים למקרא בן עשר שנים למשנה בן חמש עשרה לגמרא⁵ נורק לאח"ז בא לימוד פנימיות התורה — כפי שהסדר הוא ע"ד הרגיל, לפני שנעשה חושך הגלות, אבל לאח"ז הנהיגו שיתחילו ללמוד פנימיות התורה הרבה מקודם לכן, כמבואר בכ"מ⁶, וכידוע גם ממנהג רבותינו נשיאינו, וכפי שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו פירסם רבים (בדפוס) בנוגע להנהגתו⁷ — אבל לא ההנהגה שהיתה שייכת אליו בלבד, שאין מקום לפרסמה, אלא הנהגה שפירסם אותה, שזה גופא הוכחה שזוהי הוראה וסלילת דרך (בכולו או עכ"פ במקצתו) לכל אחד ואחת שאליהם יגיעו הדברים], שלימוד התורה עם קטנים הוא באופן שצריך לכוּפם (כפי שמביא רבינו הזקן בהלכות ת"ת⁸), שזהו ענין של מלחמה. ורק לאחר התחלת העבודה באופן הנ"ל, אזי הולך מחיל אל חיל⁹, ועד שמפדי' ע"י מלחמה בא אח"כ לפדה בשלום, היינו, שנפש הבהמית היא

(1) תהלים נה, יט.
(2) שערי תשובה ח"א מט, א ואילך. — כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר (בהקדמה למאמר), שספר זה נדפס עתה מחדש*, ולכן יש לבאר בו ענין, באופן של נקודה עכ"פ.
(3) משנה סוף קידושין.
(4) ראה זח"ג קפח, ב. וראה המשך פדה בשלום תרנ"ט ותש"ד (סה"מ תרנ"ט ע' קעב ואילך. תש"ד ע' 103 ואילך).
(5) אבות סוף פ"ה.
(6) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 66. וש"נ.
(7) ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 476.
(8) פ"א ס"ו.
(9) לשון הכתוב — תהלים פד, ח.
(* תאריך הפתח-דבר: ר"ח כסלו ה'תה"י שנת דברי משיח (המו"ל).)

ועד"ז בסיום הפרשה³³ שמלאכים של ארץ ישראל באו לקראת יעקב ללוותו מחור"ל לא"י, שזהו בדוגמת הענין שלע"ל עתידה א"י להתפשט בכל הארצות³⁴, ובלשון רבינו הזקן בתניא³⁵: להיות לו דירה בתחתונים. וכל זה נעשה ע"י הקדמת הירידה לחרן, שדוקא עי"ז באים לתכלית העלי' שבענין התשובה.

(ג) **וזהו** גם מ"ש פדה בשלום נפשי מקרב לי, שתכלית העלי' שבענין הפדי' בשלום נעשית דוקא מקרב לי, ע"י הירידה למעמד ומצב שיש צורך בענין של קרב, שהו"ע המלחמה כו', ועד להמבואר בד"ה פדה בשלום לבעל הגאולה³ שקרב הוא גם מלשון קירוב, היינו שהמלחמה היא באופן שהנלחמים מתקרבים ומתדבקים זה בזה בתכלית הקירוב, ועוד זאת, שלא זו בלבד שהגופים מתקרבים זל"ז, אלא גם הדבר הוי' המחזי ומקיים ומהווה את הגופים מתקרב ומתאחד כו', שזוהי ירידה גדולה ביותר. אך דוקא עי"ז נעשית תכלית העלי' דפדה בשלום כו'. וע"ד האמור לעיל בענין ויצא יעקב, שדוקא ע"י הירידה לחרן כו' באים אח"כ לענין ושבת בשלום, בשלום (ועד"ז פדה בשלום)³⁶ דייקא, ב' בחי' שלום³⁷.

(ד) **ויה"ר** שמגאולת כ"ק אדמו"ר האמצעי נבוא בקרוב ממש אל הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו. ובפרט ע"י ההכנה שהולכים בדרכו של בעל הגאולה, בלימוד החסידות באופן של הרחבה (בינה)³⁸, רחובות הנהר³⁹, ובפרט שעיקר ענין ההרחבה הוא בפנימיות התורה, כי בנגלה דתורה מצינו שיכולים לגמור (הלכות) כל התורה כולה (מלבד השקו"ט ופלפולי דאורייתא)⁴⁰, משא"כ פנימיות התורה היא באופן שארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים⁴¹. ועי"ז באים לקיום היעוד דירחיב ה' את גבולך⁴², גם ארץ קיני קניזי וקדמוני⁴³, שזה

(33) לב, ב ובפרש"י. נת' בארוכה בהתוועדות סייג ואילך (התוועדויות תשמ"ג ח"א ע' 534 ואילך).
(34) ראה פסיקתא רבתי פ"א (פ' שבת ור"ח), ג. יל"ש ישעי' רמז תקג.
(35) רפלו".
(36) ראה אוה"ת נ"ך ח"ג ע' א'שח. וראה גם ד"ה פדה בשלום תשכ"ב ס"ד ובהערה 20, תשל"ח סייג ובהערה 96 (תו"מ סה"מ כסלו ע' ג. שם ע' קנ).
(37) תו"ח שם כו [קסז], א ואילך.
(38) ראה ספר השיחות תרצ"ו ע' 153. תשי"ב ע' 19. תש"ה ע' 60.
(39) לשון הכתוב — וישלח לו, לו. וראה זח"ג קמב, א (אד"ר). עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) פ"ד.
(40) ראה מנחות צט, ב. הלי' ת"ת לאדה"ז פ"א ס"ה.
(41) איוב יא, ט.
(42) שופטים יט, ח.
(43) פרש"י עה"פ.

קשור עם עבודת המוחין, כמבואר בארוכה בד"ה אל תצר את מואב לבעל הגאולה⁴⁴. וכן תהי' לנו, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז יקויים גם היעוד הקיצו ורננו שוכני עפר⁴⁵, והי' ה' למלך על כל הארץ⁴⁶, במהרה בימינו ממש.

(44) מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ע' ג ואילך.
(45) ישעי' כו, יט.
(46) זכרי' יד, ט.